އުނގެނުމުގެ ހަތިޔާރަކީ ލިޔަންކިޔަން އުނގެނުމެވެ.

ޑރ. އަބްދުﷲ ނަސީރު އަޙްމަދު

ކީރިތި ޤުރުއާނުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ އުނގެނުމަށް އަމުރުކުރެއްވުމުން އުނގެނުމުގެ މުހިންމުކަން ދެބަސްނުވާގޮތުން ސާބިތުވެގެން ހިގައްޖެއެވެ. ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ އިންސާނާއަށް ދެއްވާފައިވާ މަތިވެރި ނިޢުމަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ސިކުނޑިއާއި ބުއްދާއި ކަންފަތުގެ އަޑުއިވުމާއި ވާހަކަ ދެއްކުން ފަދަ ކަންކަމުގެ ބާރުން ކުރެވެން އޮތީ އުނގެނި ދަސްކުރުމުގެ މައްޗަށް ބިނާވެފައެވެ. ތަފާތު ފަންނުތަކަށް ކިޔަން ނުކުންނަން ތަފާތު ފަރާތްތަކުގެ ތަޖުރިބާ ނުކުރާނެއެވެ. ހަމަ އެފަދައިން ކަންތައްތަކަށް އަމަލުކުރާ ވިސްނުން އަސަރުކުރާ ބުނާ އެއްޗެއް ދެނެ ނުގަނެވޭނަމަ އަޑުއިވުމުގެ ބިރުސޫނުގެ ފައިދާ ނުކުރެވޭނެއެވެ. އެހެންކަމުން އުނގެނުމަކީ ދިރިއުޅުމާއި އެއްކޮޅަށް ހިނގާ ކަމެއް، މުޅި އުމުރަށް ކުރަންޖެހޭކަމެކެވެ. އުނގެނުމަކީ އަސާސީ ޙައްޤެއްގެ ތެރޭގައި މުޅި ދުނިޔެ ޤަބޫލުކުރާ މިސާބަހެއްކަމުގައެވެ. އުނގެނުމުގެ ހަތިޔާރަކީ ލިޔަންކިޔަން އުނގެނުމެވެ. އެހެންކަމުން މިޒަމާނީ ލިޔަންކިޔަން އެނގުން މާނަކުރެވޭގޮތުގައި، ލިޔަންކިޔަން އެނގުމުގެ މުހިންމުކަމުގެ މައްޗަށެވެ. ހަމަ މިފަދައިން ލިޔަންކިޔަން ދަސްކޮށްދިނުމުގައި ސަރުކާރުތަކުން ދިނުމުން ކަންކަމާއި ކުރިއަރާފައިވާ ހުނަރުތަކުގެ ސަބަބުން ދަރިވަރުންގެ ލިޔަންކިޔަން ދަސްވުމަށް ކޮންފަދަ ނުފޫޒެއް އަސަރުކޮށްފައިވޭތޯ މިމަޒުމޫނުގައި ބަޙުސްކޮށްފައިވާނެއެވެ.

މި ސެޕްޓެމްބަރުމަހުގެ 8 ވަނަ ދުވަހު މުޅި ދުނިޔޭގައި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ލިޔަންކިޔަން ދަސްކުރުމުގެ ދުވަސްވެސް ފާހަގަކުރެވިގެންދިޔައެވެ. މިދުވަހުގެ ޝިޢާރެއްގެ ގޮތުގައި ތިންފަރާތަކުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ "ލިޔަންކިޔަން ދަސްކޮށްދިނުމާއި ދަސްކުރުން ކޮވިޑު19 ގެ ބުޙްރާނުގައާއި އޭގެ ފަހުން" އެވެ. މި ޝިޢާރުންވެސް އެނގެނީ ލިޔަންކިޔަން ދަސްކޮށްދިނުމާއި ދަސްކުރުމުގެ މުހިންމުކަމެވެ. އަދި މިކަމަށް ވަކި އުމުރަކަށް ހާއްސަ ނުކުރެވި ހުރިހާ އުމުރެއްގެ މީހުންނަށް ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމެވެ. ކޮވިޑު 19 ގެ ބަލާއި ގުޅިގެން ދުނިޔޭގެ ކޮންމެ ޤައުމެއްގައިވެސް ސްކޫލުތަކުގެ ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މިގޮތުން ދަރިވަރުންނާއި ޖުވާނުންނާއި ބޮޑެތި މީހުންގެ ތެރެއިން ލިޔަންކިޔަން ދަސްކުރުމުގައި ގޮންޖެހުންތައް ހުރި ފަރާތްތަކަށް ވަކިން ނަޒަރު އަސާސީ ކުރިއެރުމަށްޓަކައި ފުރުޞަތުތައް ވަނީ ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އެހެންކަމުން މިކަމުގެ އަސަރު ކުޑަކޮށްގެން ލިޔަންކިޔަން ދަސްކޮށްދިނުމާއި ދަސްކުރުން ސަޕޯޓުކުރުމަކީ ދުނިޔޭގެ ނަސީބަށް ލިބޭނެ ރަޙްމަތެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައެވެ.

ލިޔަންކިޔަން އުނގެނުމަކީ ކޮބައިތޯ ބަލައިލުމަކީ މުހިންމުކަމެކެވެ. ޔުނެސްކޯއިން މާނަކުރައްވާފައިވަނީ ލިޔަންކިޔަންދަސްކުރުމަކީ ޑިޖިޓަލްކުރެވިފައިވާ ނަމޫނާ ލިޔަންކިޔުމާއި ލިޔެކިޔުމާއި މާނަކުރުމާއި ބަހާއި ސުރުޚީތަކާއި ކަމުގެ ކުރިއަރާފައިވާ ދުނިޔޭގައި މުޢާމަލާތްކުރުމަށް އެނގެންޖެހޭ އަސާސީ ބާރެކެވެ. މިގޮތުން އިނގިރޭސިން ކިޔަން ބަހުރުވަތަކާ ރާއްޖޭގެ ބާރުބަލަށް ޙައްލު ހޯދުމުގެ ބާރުވެރިކަން ލިބިގަތުމަކީ ކޮޅު ބަލަންޖެހޭ ކަމެކެވެ. މިގޮތުން އިންޓަރނެޓުން ދިރާސާ ކުރުމާއި ތަފާތު ކުދިކުދި ކަންކަމަށް ބާރުއަޅާ ކަމުގެ ބަލަހައްޓާފައިވާ ކޮންމެކަމެއްގައި ހިމެނޭ ހުނަރުތަކެކެވެ. އެކަމުގައި ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުރަންޖެހޭ ލިބިގަތުމަކީ މުހިއްމު ބަރާބަރު ބާރުކަންތައް ފާހަގަކޮށް ދިރިއުޅުމުގެ ކަންކަމުގައި ހިތްދިނުމުގެ ކަންކަމެވެ.

ލިޔަންކިޔަން ދަސްކުރުމަކީ މުޅި ދުނިޔޭގައި ފާހަގަކުރެވޭ، 21 ވަނަ ޤަރުނުގައި ފާހަގަކުރެވޭ މިގޮތުން ތަރައްޤީވެފައެވެ. މިހާރު ލިޔަން ކިޔަން ދަސްކުރެވޭ ހަމައެކަނި އެއްޗަކީ ކިޔާލަން ނޫނީ ލިޔެލަން އުނގެނުމެއްނޫނެވެ. ހަމައެކަނި ލިޔުމާއި ކިޔުމަށް ބާރުއަޅައިގެން ވާހަކަ ދައްކައިލުމެވެ. މިހާރު ލިޔަންކިޔަން އުނގެނުމުގައި އައިސީޓީ ބާރުއަޅާ ލިޔަންކިޔަން އުނގެނުމަކީ ހިނގަމުންދާ ކަމެކެވެ. ހަމައެކަނި އެޓީއެމް މެޝިނެއްކަމުގައި ގޮތް ޖެހުނުކަމާއި ގޮތް ބަލައިލެއްވުމަކީ

ޔުނެސްކޯއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ކޮވިޑު 19 ގެ ބުޙްރާނާއި ދުނިޔޭގެ ޢާންމު ކަންތަކަށް ހޭލުންތެރިކަމުގެ ބާރުވެރިކަމާއި ދިރިއުޅުމާ ގުޅިގެން ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ފާހަގަކޮށްފައެވެ. ކޮވިޑު 19 ގެ ބުޙްރާނާއި ގުޅިގެން ޔުނެސްކޯގެ ކަންބޮޑުވުންތަކާއި ހުރިކަންވަނީ

ފަންކްޝަނަލް ލިޓްރަސީ އުނގެނުމުގެ ލިޔުންކިޔުން ދަސްކުރުމުގެ ތަރައްޤީގައި ހިމެނޭ ބައިތަކެވެ.

އަދި، މި ސަސްޓެއިނަބަލް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ގޯލް 4 ފުރިހަމަކުރުމަށް ތައުލީމުގެ ދާއިރާއިން 2030 ވަނަ އަހަރާ ހަމައަށް ޑިވެލޮޕްކުރަން ބޭނުންވާ އަމާޒު މުހިންމު 10 ކަމުގެ ތެރެއިން 6 ވަނަ އަށް ހިމެނޭކަމަށް ޖެވާނުން ލިޓަރަސީއާއި ދަރިހަމަކޮށް ބުނެފައެވެ. މިގޮތުން 2030 ވަނަ އަހަރާ ހަމައަށް ވާސިލްވާއިރު ލިޓަރަސީއާއި ނިއުމަރަސީ ހާސިލުކޮށް މުޅި ބަޔަކު ތަރައްޤީއާ ގުޅުވާލައިގެން ކުރިއަށް އެންމެ ރަނގަޅަށް ލިޓްރަސީއާ ޚިޔާލުކުރުމުގެ އިޙްސާސްތަކަށް ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ފުރުސަތުތަކަށް ޖެހިފައިވަނީ ތަފާތު ދާއިރާތަކުގެ ދަރިވަރުންނާއި އެންމެހާ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރުމަށް މުހިންމު ކަމެކެވެ. މިކަން ޑިޖިޓަލް ކުރިއެރުމާއި ޓެކްނޮލޮޖީ ދާއިރާތަކުގެ ބޭނުންކުރުން ޔުނެސްކޯގެ ރިޕޯޓްތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ވަކިން ހޯއްދަވާ ސަރުކާރުތަކުގެ ތެރެއިން ފެންވަރު ރަނގަޅު ތަޢުލީމީ ހިދުމަތް ސަރުކާރުން ދިނުމަށް މުހިންމުކަމެވެ. ދަރިވަރުން އުނގެނުމުގެ ފުރުސަތު ހަމަހަމަކޮށް ލިޓްރަސީ ނިޔުމަރަސީއެވެ. އެހެންކަމުން ދަރިވަރުންގެ ކުރިއެރުމުގެ ތަޢުލީމީ އެންމެބޭފުޅުން ސަރުކާރުން ދޭންޖެހޭ މުހިއްމު ކުރިއެރުމަށް ތަރައްޤީ ކުރުމަށެވެ.

ލިޓަރަސީއާއި ދަރިހަމަކޮށް ސަރުކާރުންދޭން ކަންކުރާނީ ބަލައިދޭ ތަޢުލީމީ ގޮތުން. މިގޮތުން އުޅޭކަން އެކި ފެންވަރު ތިބި ފަރާތަކުން ތަޢުލީމީ ފެންވަރު އެއީ ސައިންސްގެ ތަރައްޤީއާއި ގުޅޭ ދާއިރާތަކުގެ ލިޓަރަސީ ދިރާސާކުރާ ދަރިވަރުންނަށެވެ. މިގޮތުން އިތުރުން އަޅައިދެވުނު ބަދަލުތަކާ ސްޕޯޓްތަކުގެ ދަރިވަރުން ތިބީ ޓެކްނޮލޮޖީއާއި ގުޅިގެން ލިޓްރަސީ ދާއިރާގައި ސްޕޯޓްސްގެ ދަރިވަރުން ކުރިއެރުން ކުރިއަށްގެންދިޔައީ ޓެކްނޮލޮޖީގެ އިތުރުން ބިލްޑިންގ ކިޔުމާއި ބުނެލެވޭ ދަރިވަރުން ދޮންކުރުމަށް އެހީތެރިކަން ކުރިމަތިވާ އިޖުތިމާއީ ގުޅުން ބައްދަލުކުރުމުގައި ތަރައްޤީކުރުމަށް ލިޓްރަސީގެ އުނގަނޑުދިނުމަށް ކުރިއަށް ގެންދަމުންނެވެ.

ހަމަ މިގޮތަށް ފަންކްޝަނަލް ލިޓްރަސީ އުނގެނުމުގެ ފުރުސަތު ލިޔުންކިޔުމުގެ ޤާބިލިއްޔަތު ލިބިގެން މިޒަމާނުގެ ތަރައްޤީއާއި އެކު ދިރިއުޅުމަށް ކުރިމަތިވާ ކަންކަމާ ބައްދަލުކުރުމަށެވެ. ދަރިވަރުންގެ ޤާބިލިއްޔަތު ބޮޑުކުރުމަށް ސަރުކާރުން ކުރާ މަސައްކަތްތައް ގުޅިގެން ހުރުމުން ދަރިވަރުންގެ ކުރިއެރުން އާ މަރުހަލާއަކަށް ގޮސްފައިވާތީ އެކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ލިޓަރަސީއާއި ނިއުމަރަސީ ކުރިއެރުމުގެ ސަރުކާރުގެ ފުރިހަމަ ދާއިރާތަކުގެ ތެރެއިން ޑިޖިޓަލް ލިޓަރަސީގެ ކުރިއެރުމާ ގުޅިގެން ދަނީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން 21 ވަނަ ޤަރުނުގެ ޓެކްނޮލޮޖީކަމަށް ފެނިފައިވާ ކުރުމަށް އިތުރުން ކެރިއަރު، ރިވެތި ސިފަތަކާއި އުފެއްދުންތެރިކަން، އަދި 21 ވަނަ ޤަރުނުގެ އެހެނިހެން ހުނަރުތައް ލިބިގަތުމުގެ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ލިޓްރަސީ ދަސްކޮށްދިނުމަށް ބާރު އަޅަމުންދެއެވެ. މިފަދައިން ބައިނަލްއަގްވާމީ ފަރާތްތައް ލިޓަރަސީ ދާއިރާއަށް ޚާއްޞަ ސަމާލުކަމެއް ދީ ހަރަކާތްތެރިވާ ގޮތަށް ލިޓަރަސީ ބޭނުންތެރި ވަސީލަތްތަކާއި ބެހޭގޮތުން ޚާއްސަ ބައްޓަމެއް ހަމަޖެހިފައިވެއެވެ. ދިރިއުޅުމުގެ ކުރިއެރުމަކީ ދަރިވަރުންނަށް ދެނެގަތުމުގެ ކުރިމަތިލުން ޒަމާނުގެ ރިވެތިކަމާއި ޖެހިފައިވެއެވެ. މިކަމުގެ ބޭރުގައި ތަޢުލީމީ ދާއިރާ ޒިންމާ އަދާކުރެވެއެވެ. މިކަމުން ބައިނަލްއަގްވާމީ ހަމައެއް ވަސީލަތްތަކުގެ ބިނާކުރުމާއި، ލިބޭނެ ވަސީލަތްތަކުގެ ބައިން އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހިފުމުން ދިރިއުޅުމުގެ ކުރިއެރުމަށް ބަދަލުތަކެއް ގެނެވެއެވެ.- ނިމުނީ -